

Закон

о правним одноштима учитељства
народних основних школа у
Босни и Херцеговини.

Уведено у нови инвентар бр. 3418
1 јануар 1942 год.
СГРД.

Закон

о правним одноштима учитељства
народних основних школа у
Босни и Херцеговини.

Закон

о правним одношajима учитељства народних основ-
них школа у Босни и Херцеговини.

Приволом Сабора Босне и Херцеговине наређујем:

§ 1.

Учитељска је служба у земаљским народним школама и то: основним, вјежбаоницама и вишим народним школама у Босни и Херцеговини јавно звање. Та је служба приступачна свим босанско-херцеговачким припадницима, као и држављанима обију половина аустро-угарске монархије, који су:

а. навршили 19., а нијесу прекорачили 40. годину живота;

б. за то тјелесно способни;

ц. непорочни;

д. оспособљени за вршење службе у српско-хрватском као наставном језику.

Ко је у суденој истрази, или ко је проглашен кривим ради злочина, односно ради прекршаја почињеног из користољубља, не може се примити у учитељску службу.

Sur. br
39063

§ 2.

Женске особе могу бити намјештене у учитељску службу само као неудате или удовице, дотично ако су удате за учитеља народних школа.

§ 3.

Намјесним учитељем народне основне школе може се именовати — и то само привремено — онај, које начинио испит зрелости у којој земаљској или конфесионалној, односно приватној учитељској школи у Босни и Херцеговини с правом јавности.

Учитељем народне основне школе може бити именован онај, које оспособљен за вршење учитељске службе у основним школама. То се оспособљење стиче пред испитним повјеренством, кога поставља земаљска влада за Босну и Херцеговину, а дотичном испиту може се приступити истом иза најмање једногодишње праксе у народној, односно конфесионалној или приватној основној школи, која има право јавности.

Да неко може бити именован учитељем више народне школе или вјежбаонице спојене са учитељском школом, треба да је на основу посебног испита оспособљен за учитеља виших народних (грађанских) школа, и да је најмање три године као учитељ успјешно служио у народној основној школи.

Изузето могу се у овим школама — привремено или стално — употребљавати и учитељске особе, које су формално оспособљене за вршење службе у средњим школама.

У једној од обје државе аустро-угарске монархије стечена и од дотичне државе призната свједочанства зрелости или оспособљења вриједе и у Босни и Херцеговини.

§ 4.

Особе, које не могу свједоцбом доказати, да имају испит зрелости дотично оспособљења за учитељско звање, не смију се употребљавати у јавним народним школама. Но ако се за које упражњено учитељско мјесто не нађе испитано наставничко лице, може земаљска влада изузетно допустити, да се употреби и формално неоспособљена особа у својству помоћног учитеља.

Исто тако може се допустити, да се свршени учитељски приправници, који су начинили испит зрелости, а нијесу навршили 19. годину живота, употребијеби као помоћни учитељи.

§ 5.

Учитељски кандидати, који од дана, кад су оспособљени за учитељско звање, нијесу дуже од пет година настављали у школи са правом јавности, морају, прије но што буду у којој јавној школи дефинитивно именовани, стећи поновно оспособљење,

У случајевима, који су особитих обзира достојни, може земаљска влада опростити од поновног испита за оспособљење.

§. 6.

У основним и вишим народним школама, као и у вјежбаоницама упражњена учитељска мјеста попуњује земаљска влада.

Свако на ново именовано учитељско лице мора прије, но што службу преузме, по прописаном начину положити службену присегу, дотично завјеру-

§ 7.

Молбеницама за намјештење треба приклопити ове документе:

- а.) крсни (родни) лист ;
- б.) домовницу ;
- ц.) свједочанство од званичног лијечника о тјелесној и душевној способности за учитељско звање ;
- д.) свједочанство зрелости, односно свједочанство о учитељском оспособљењу ;
- е.) евентуални доказ о школској службн (5. §) и
- ф.) свједочанство од политичке власти 1. степена (котарски уред, котарска испостава, владин појављеник за главни град Сарајево) о дотадашњем грађанској владању, ако је иза испита зрелости или пошљедњег службовања у земаљској школској служби прошло више од године дана.

§ 8.

Наставници народних школа јавни су чивовници (1. §.)

§ 9.

Наставници народних школа дијеле се у ове категорије:

- I. у народним основним школама :
 - а. намјесни учитељи,
 - б. учитељи 2. разреда,
 - ц. учитељи 1. разреда,
 - д. надучитељи ;
- II. у вишим народним школама и вјежбаоницама :
 - а. учитељи 2. разреда,
 - б. учитељи 1. разреда и
 - ц. надучитељи.

Учитељи под I. б могу бити именовани у временом или дефинитивном својству.

Надучитељи, којима је дефинитивно повјерена управа вишеразредне народне основне школе, имају назив школски управитељ, а они учитељи, којима је трајно повјерена управа више народне школе, назив директор.

§ 10.

Оне, за учитељско звање у средњим школама формално оспособљене особе, које служе у вишим народним школама и вјежбаоницама или у надзорничкој школској служби, уживају подпуну иста права и службовна берива, као и наставници средњих школа.

§ 11.

Намјесни учитељ, који се безпријекорно влада и успјешно врши службу, биће унапријеђен за

учитеља 2. разреда редовно послије трогодишњег службовања у практичној школској служби.

Намјесни учитељи, који у три године иза на-
намјештења не начине испит за оспособљење, биће
из службе отпуштени. У случајевима вриједним на-
рочитог обзира, може земаљска влада допустити,
да се рок, до ког је требало испит начинити, про-
дужи.

Из ниже се категорије напредује у вишу — то
јест учитељ 2. разреда постаје учитељем 1. разреда,
а овај надучитељем — уреда ради, без нарочите
молбе и то иза сваких 12 у једној категорији с ус-
пјехом одслужених урачуњивих година, осим у слу-
чају дисциплинарне казне по 7, § дисциплинарних
прописа.

§ 12.

Особито способни наставници, који получују
ванреднے успјехе у раду, а трајно су беспријекорна
владања, могу бити изузетно унапријеђени у наред-
ну вишу категорију и прије, него мине у 1: § од-
ређено вријеме; но ово изванредно унапређење не
може бити прије 8 у једној категорији одслужених
година, те се њим може постићи само виши степен
мјесног доплатка, а не и периодична повишица плаће.

§ 13.

Берива учитељских лица народних школа свих
у 8. § наведених категорија састоје се од:

а. плаће или адјутума;

б. периодичних повишица плаће ;

ц. функционалног доплатка дефинитивних школ-
ских старјешина основних и директора виших на-
родних школа, као и школских надзорних органа.

Помоћни учитељи (§ 4.) примају само мјесечну
награду у натраг.

§ 14.

Учитељице имају иста права и берива као и
учитељи, у колико овај закон што друго не одређује

§ 15.

Помоћни учитељи примају највише 100 К мје-
сечне награде. Намјесни учитељи, који имају само
испит зрелости, примају 1.200 К годишњег адјутума.
а кад начине испит оспособљења 1.400 К и то од
1. јула односно 1. јануара, који слиједи иза испита.

Плаћа износи :

1. за наставнике народних основних школа 1.400 К.
2. за наставнике виших народних школа у вјежбао-
ницама 2.000 К.

§ 16.

Учитељству народних школа припадају у ми-
ровину урачуњиве периодичне повишице плаће и то :

- a.) учитељству народних основних школа 6 по
200 и 2 по 300 К,
- b.) учитељству виших народних школа у вјежбао-
ницама 7 по 300 К.

Изузевши случај дисциплинарне казне по 7. § дисциплинарних прописа, признају се при успешном службовању периодичне повишице плаће уреда ради и то учитељем иза сваке четири а надучитељима иза сваке три године службе.

§ 17.

Послије навршене 35. године службе или 55. године живота не може се напредовати ни у вишу категорију службе ни у виши степен плаће.

§ 18.

У више народне школе и вјежбаонице намјештавају се учитељска лица основних школа, која треба да су у погледу формалног оспособљења удовољила захтјвима 3. одсјека § 5., испрва привремено, те ће истом након успешног једногодишњег покушаја бити именована дефинитивним наставницима народних виших школа или вјежбаоница, дочим ће у противном случају бити враћена у своју првашњу категорију основних школа.

При уврштавању учитеља основних школа у категорију учитеља виших народних школа и вјежбаоница, те при одмјеривању периодичних повишица плаће урачунаје им се све у основним школама у својству учитеља проведено вријеме службе, осим три у 3. одсјеку 3. § поменуте године.

§ 19.

Наставницима народних школа, који из једне од обје државе аустро-угарске монархије буду при-

мљени у Бос.-херц. земаљску школску службу, урачунаје се у мировину дотадање службовање у оној мјери, у којој им је по онамошњим прописима, што су за њих вриједили од доба прелаза, тамо било урачуњиво. Напротив може им се на њихову молбу у периодичне повишице плаће урачунати највише (5) пет година дотадашњег службовања.

§ 20.

Учитељима народних школа, који буду из конфесионалне или приватне школе у Босни и Херцеговини са правом јавности примљени у босанско-херцеговачку школску службу, урачунаје се дотадање службовање у мировину према установама овог закона, но морају уплатити у учитељски мировински фонд све оне приносе, које би имали били редовно уплатити, да су дотични број година превели у земаљској школској служби..

Ови се приноси могу плаћати и у мјесечним оброцима но ипак се морају уплатити најкасније у року од 2 године иза прелаза у бос.-херц. земаљску службу.

За признање периодичних повишица плаће може се тим наставницима на њихову молбу пријазње службе, у колико се та служба може по овом закону сматрати урачуњивом.

§ 21.

Висина мјесног доплатка, који припада активним народним учитељским особама, равна се према мјесту службе и износи:

1. за учитеље основне школе II. разреда у Сарајеву 600 К, у окружним мјестима 550 К, у осталим мјестима 500 К;

2. учитеље основне школе I. разреда, учитељ II. разреда више народне школе и вјежбаонице у Сарајеву 800 К, у окружним мјестима 700 К, у осталим мјестима 600 К;

3. надучитеље основне школе и учитеље I. разреда више народне школе и вјежбаонице у Сарајеву 1.000 К, окружним мјестима 900, у осталим мјестима 800; К;

4. надучитеље више народне школе и вјежбаонице у Сарајеву 1.200 К, окружним мјестима 1.100 К, у осталим мјестима 1.000 К.

§ 22

Удате учитељице народних школа, које станују у истом мјесту са својим мужевима, имају право само на 50% од доплатка, који би им по § 21. припадао.

§ 23.

Дефинитивном управитељу народне основне школе припада функционални доплатак, који се не рачуна у мировину. Овај се доплатак одмјерује према броју учитељских лица дотичног завода (9. §).

Тај доплатак износи у основним школима са 2 учитељска лица 100 К, са 3 и 4 150 К, а са 5 или више учитељских лица 200 К годишње.

Директор више народне школе добива годишње 400 К функционалног доплатка. Иза пет у тој функцији непрекидно проведених година службе урачунава се половица, а иза даљњих пет година читав тај доплатак у мировину.

§ 24.

Органи постављени за инспирање народних школа (окружни школски надзорници и надзорнички пристави), који су формално оспособљени само за народне (ниже или више) школе, изравнани су у правним одношajима и службовним беривима потпуно са учитељством народних школа своје категорије, само добивају још функционални доплатак, који износи за окружне школске надзорнике 1.000, а за надзорничке приставе 400 К годишње.

Иза пет у школској надзорној служби непрекидно проведених година урачунава се половица, а иза даљњих пет година службе читав овај функционални доплатак у мировину.

§ 25.

Станови у нарави код појединих школа даваће се на уживање старјешинама, а где их има више и осталим учитељима по старости и служби.

За стан у нарави, који према компетенцији мора имати за директоре виших народних школа најмање

3, за надучитеље и учитеље најмање 2 примјерно простране собе са кухињом, спремницом и дрварницом, плаћаће наставници у колико имају мјесни до-платак, накнаду. Та накнада износи 60% тог доплатка. Накнаду за стан, који не одговара компетенцији одмјериваће земаљска влада од случаја до случаја

§ 26.

Школске вртове и земљишта, као и господарске зграде, које школи припадају, уживаће у једно-разредним школама дотични учитељ, а у вишеразредним старјешина.

§ 27.

При премјештајима и другим службеним путовањима учитељства народних школа, поступаће се у погледу накнаде путних трошкова и дневница, по дотичним прописима за б.-х. земаљске чиновнике, при чем припадају намјесним учитељима, учитељима II. и I. разреда, као и надучитељима основних народних школа дневнице б.-х. чиновника XII. односно XI., X. и IX. дневничког разреда, а учитељима I. и II. разреда, те надучитељима виших народних школа дневнице X., IX. и XIII. разреда б.-х. чиновника.

Буде ли премјештен учитељски брачни пар, има право на накнаду селидбених трошкова она брачна особа, која је из службених обзира премјештена.

§ 28.

Уда ли се учитељица, осим за учитеља народне школе, сматра се, да се драговољно одриче службе.

У том случају има једном за свагда право на отправнину. За дефинитивно вријеме службе од 3 до 5 година дају се у име отправнице једногодишња, од 5 до 10 година подруггодишња, а за више од 10 година двогодишња задња у мировину урачунива бе-рија.

§ 29.

Мјере обавезног наставнога рада равна се пре-ма потреби школе, а у принципи износи за старје-шине вишеразредних народних основних школа 24 сата мање толико сати, колико у школи има разре-да, но најмање 18 сати, за наставнике у народним основним школама 30. а у вјежбаоницама 26 сати седмично; у вишим народним школама: а) за дире-кторе 12, б) учитеље хуманистичке струке 22, ц) математско-природописне, математско-техничке и меркантилне струке по 26 сати седмичне наставе

Ради ли неко више, него јо обвезан и то дуже од четрнаест дана, наградиће се зато посебно по-прописима за субституције, но ипак се горе означена мјера обавезног наставног рада смије на овај начин прекорачити највише за 6 сати недјељно.

§ 30.

Наставници основних и виших народних шко-ла или вјежбаница, који су намјештени било стално било привремено не смију се приматитаквог нузгрендог занимања које може бит не одговара угледу њихо-ва звања или им одузима вријеме на рачун тачнога

вршења дужности, дотично занимања за које се правом може предмијевати, да би могло штетно утицати на непристраност у вршењу учитељске службе.

§ 31.

Против наставника, који се огријеши о дужности у школи, или својим владањем изван школе шкоди угледу учитељског сталежа дотично свом наставно-узгојном дјеловању поступаће се без обзира на евентуална судбени прогон по дисциплинарним прописима садржаним у наредби од 29. октобра 1910., број 131.025.

Дефинитивно намјештени надучитељи (директори и школски управитељи) и учитељи могу бити отпуштени и уклоњени из службе у начелу само на темељу претходно редовно проведеног дисциплинарног поступка.

§ 32.

Погледом на опскрбине вриједе за учитељство народних школа као и за њихове удовице и сирочади они прописи, који свакда буду вриједили и за босанско-херцеговачке земаљске чиновнике, изузевши посебне установе за учитеље у средњим и учитељским школама (8. §, 3. одсјек мировинских прописа од 1885. године.)

Што се тиче одмјеривања мировине за удовице и узгојних приноса за дјецу равноправни су намјесни учитељи, учитељи, II. и I. разреда,

те надучитељи народних основних школа са босанско-херцеговачким земаљским чиновницима XII., дотично XI. X. и IX. дневничког разреда, а учитељи II. и I. разреда, те недучитељи виших народних школа са босанско-херцеговачким земаљским чиновицима X., односно IX. и VIII. дневничког разреда.

Иза смрти женских учитељских лица може се захтјевати само посмртни и узгојни принос.

Узвеши остале увјете у обзир припада иза смрти учитељица узгојни принос само њиховој рођеној дјеци, ако су подједно остала и без оца, и у колико им не би по оцу припадао већи узгојни принос.

Сироче не може уживати двоструки узгојни принос, него само један, који му припада или по оцу или по матери.

§ 33.

Мировине, опскрбине као и отправнине учитељских лица народних школа подмириваће се као и до сада из учитељског мировинског фонда. У овај ће се фонд поред досадањих приноса уплаћивати и принси осигуравања за урачуњивост једног дијела доплатка у мировину по закону од 29. децембра 1910. (Збирка закона и наредаба од 1911., I. комад број 1.).

§ 34.

Установе овог закона не вриједе за учитеље вјере, учитеље за необлагатне предмете, учитељице

ручног рада као и друга помоћна учитељска лица у основим и вишим народним школама и вјежбаоницама, те за оне наставнике у стручним и средњим школама, који су досад били изједначени са учитељима основних односно трговачких школа.

§ 35.

На основу досадањих прописа стечена права на периодичне повишице плаће и на умировину урачујиво вријеме службе остају нетакнута.

Ако би нова годишњаберива кога учитељског лица у плаћи и доплатку мање износила, него је досад у плаћи, квинквенијама, станарини и дрварини примало, те ће му се разлика између пријашњих и садашњих берива оставити као лични доплатак дотлен, док му се унапређењем у виши степен плаће, у вишу категорију службе, или премјештењем у мјесто са вишим доплатком не изједначе са првањим беривима.

§ 36.

Она учитељска лица, која су по прописима о уређењу берива од 16. октобра 1908. број 173. 928/ (за учитеље трговачких школа и сњима изједначене наставничке особе) као земаљски чиновници уврштена у чиновничке дневничке разреде, придржавју и на даље карактер земаљских чиновника, те ће им се ad personam на основу старог регулатива признати унапређење у виши дневнички разред, но имаће право само на она службовна берива, која им

по овом закону припадају. С овим учитељским особама поступаће се такођер погледом на мировину и дисциплинарни поступак по прописима који су и досад за њих важили.

§ 37.

С оним окружним школским надзорницима (и мјесним надзорником за главни град Сарајево), који су 1. јануара 1912. били у активној служби, поступаће се ad personam и на даље према прописима о уређењу берива од 9. маја 1909. број 50. 477/I.

§ 38.

Који ће се од наставних завода што већ постоје или ће се у будуће основати, уврстити у категорију виших народних школа, одредиће се наредбеним путем.

§ 39.

Све досадање наредбе и прописи о правним одношајима и службовним беривима народног учитељства, који су у опреци са овијем законом, губе вљаност оним даном, кад овај закон ступи на снагу.

§ 40.

Овај закон ступа на снагу даном проглашења.

Br. 6
39063